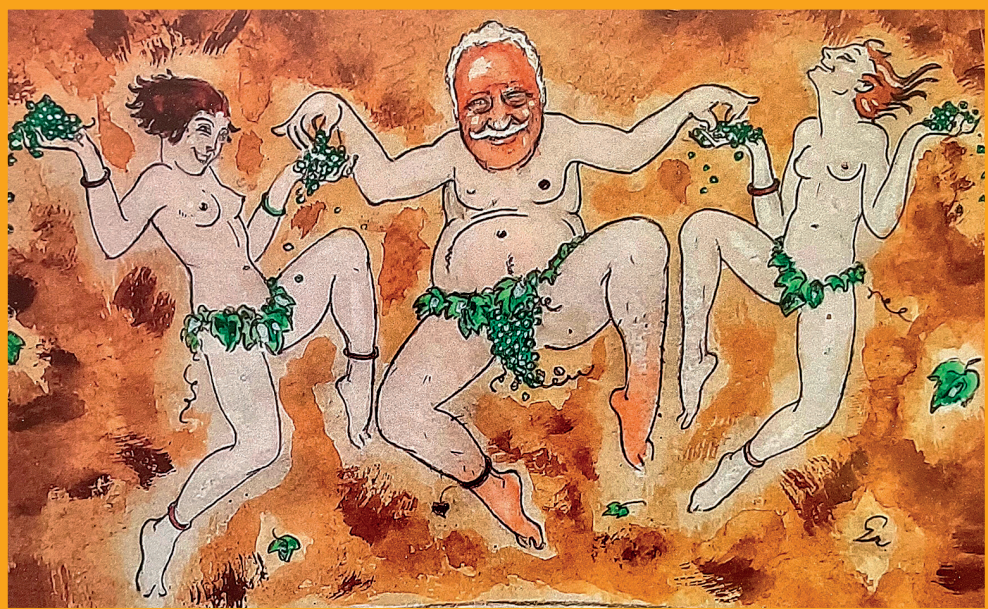

VILLE VALLGRENS FEM FÄBLESSER OCH FÖRBANNELSER

PIGAN PLUNTAN POLITIKEN PASTISCHEN & POSÉN

LARS WESTERLUND

aucourant

PIGAN PLUNTAN POLITIKEN PASTISCHEN & POSÉN

VILLE VALLGRENS FEM FÄBLESSER OCH FÖRBANNELSER

**PIGAN PLUNTAN
POLITIKEN PASTISCHEN
& POSÉN**

LARS WESTERLUND

au**courant**

Bokprojektet är genomfört med stöd av Finlands facklitterära författare.

© Lars Westerlund 2026

*Pärmbilden återger en teckning på menyn
till sitt 75-årskalas Ville ritade 1930.*

Kustantaja: BoD · Books on Demand, Mannerheimintie 12 B,
00100 Helsinki, bod@bod.fi
Kirjapaino: Libri Plureos GmbH, Friedensallee 273,
22763 Hampuri, Saksa

ISBN: 978-952-89-2155-4

Innehåll

INLEDANDE ORD 9

Ville och politiken 11

Vad källorna berättar 13

BORGÅBISIN 32

Borgarbarn 32

Högre Elementarskolans som "Borgå slakteriskola" 36

Villes Borgåflammor – Agnes, Sofi och Fanny 44

Studier vid Polytekniska institutet 1873–76 46

Flickor och flickställen under Villes studietid 56

DE 36 ÅREN I PARIS 59

Knapra år 59

Den utdragna beställningen av Torkel Knutsson-statyn 64

Ville blev för en tid välbeställd 66

Äktenskapet med Antoinette Råström samt bostäder
och ateljéer i Paris 73

Villes vistelser i konstnärskolonier och Europaresor 75

Fjärmandet från Finland 77

Villes frustration över uteblivna beställningar. 85

Knappheten på kontanter 89

Avsaknaden av en långsiktig affärsstrategi 90

Ville var medellös vid arvsskiftet 1940 94

VIIVI VICE VERSA 96

Sex veckor som folkskollärare och äktenskapet
med Werner Palander 96

Viivi lämnade maken 1903 och fick äktenskapsskillnad 1905 99

Förtjusningen i Akseli Gallen-Kallela 101

Bostaden vid Mikaelsgatan 27 i Helsingfors. 105

Jalmari Finnes skandalpjäs julen 1908 107

Viivis konststudier 108

Den gåtfulla relationen till rikemannen Henrik Borgström 112

ALBERGA 118

Viivis och Villes republik 118
Viivis deltagande i tävlingen om J.V. Snellmanstatyn 1913 137
Villes och Viivis bröllop sommaren 1917 139
Den ypperliga terracotta-leran på den egna tomten 143
Lobbandet för offentliga skulpturförvärv 151
Villes aversion mot de krok nästa judiska konsthandlarna 159
Viivis karriär som skulptör 160
Stadslägenheten vid Skepparegatan 41 166
Ville Vallgrens museum i Borgå 1925-2009 171

SALONGSSOCIALISTEN 186

Det socialdemokratiska massmötet i Paris 1878 186
Rödvin vänstern och Bobo-gauchiste 188
Snobbar, fjanter och sprätthökar 193
Ville och Ryssland 195
Den finländska konstutställningen i Petrograd våren 1917 206
Exilryskheten 220
Ville och arbetarföreningen i Alberga hösten 1917 222
Folkligt föredrag för medelklassen i Borgå 4.11.1917 233
Manifestet "Social-Demokrati" 234
Villes deklaration om maktlagen i Työmies 4.12.1917 235

SKYDDSKÅRISTEN 237

Alberga och Ville under 1918 års krig 237
Villes hyllningstal 11.4.1918 till Kaiser Wilhelm II 248
Vi skall ha Mannerheim till kung 253
Alberga skyddskår 256
Villes hyllningstal till den tappra franska hären 4.5.1919 264
Socialismen har urspårat till bolsjevism 265
Statyvältningen av sagofarbror Zachris Topelius 29.9.1923. 268
Försoningspolitiken och Villes förslag
om Arbetarnas aftonmuseum 1925 282

LAPPOANHÄNGAREN 291

Den lokala högermobiliseringen i Alberga 291
Ville blir Lappoman 294
Planerna på en konkurrerande högertidning
till Hufvudstadsbladet 296
Dagdrivaren Ture Janssons högervändning 300
Finska socialdemokrater som anslöt sig till Lapporörelsen och IKL 301
Akseli Gallen-Kallela, Lapporörelsen och hans aversion
mot negrer och judar 303
Bildkonstnärernas marknad hos industrimän och förmögna 306
Villes ringaktning av småborgarna och slängarna mot brackorna 309
Lapporörelsen som besvikelse 311
Uppmjukningen av frihetsmonumentet i Vasa 1935–38 313

PLUNTAN 315

Agitationen mot förbudslagen 315
Skandalen på Alberga skyddsskårs- och lottafest 1921 318
Ville som brännvins-, rom- och konjaks konsument 323
Föreningen Drufvan 1914 327
Munhuggandet i Bildhuggarförbundet 328
Ville lämnar Konstnärsgillet 1915 och 1919 ... 330
... och Finska Konstföreningen 1924 331
Konstnärsklubben 1926 331
Återupplivningen av Jesus Syrachs-orden i Helsingfors 1930 333
Småföreningarna 336
Ville som impulsiv föreningsman 337

VILLE OCH SAKRALKONSTEN 338

Deltagandet i Rosenkors-salongens utställningar i Paris
under 1890-talet 338
Ville som skygg symbolist och pastischmakare 340
Nya frun Madeleine Imbert-Rohan och inträdet
i katolska kyrkan 1911 343
Vanekristen utan gudstro 349
De sakrala konstverken 352
Andligheten som osäker födkrok 357

PIGAN 361

Kvinnokroppens dyrkare 361
Kvinnoskulptur med hjälp av "handens känslominne" 372
Villes avsmak för den kvinnodeformerande kubismen
och futurismen 373
Esplanadfarbröderas markör mot kvinno- och tjänarinnerörelsen 376
Havis-Amanda var en vacker piga innan hon dränkte sig 381
Hafsgatans Amandor 384
Villes föraktfulla attityd till tjänarinnorna 389
Förslaget om inrättandet av en pigskola 1927 393
Ville som drag queen och dominerad man. 402

POSÖREN 409

Dokumentdemolerarna Ville och Viivi 410
Besattheten att frammana illusionen av trevlighet 412
Konflikten mellan Villes kvinnodyrkan och pigförakt 414
Pastischproducenten 415

Källor 418

Bilaga 1: Villes manifest hösten 1917: Social-Demokrati 430
Bilaga 2: Villes insändare "Kansan tahto" i Työmies 4.12.1917 437
Bilaga 3. Viivi Paarmio-Vallgrens utställningsförteckning 1911–51 438

INLEDANDE ORD

Den svenske skalden *Erik Axel Karlfeldt* varnade i sin dikt "Fem farliga F" 1901 för Fogden, Fjärdingsman, Flaskan, Flickan och Fan. Som en parafras kan det i skulptören *Ville Vallgrens* (1855–1940) fall pekas på hans motsvarande penibla P:n – Pigan, Pluntan, Politiken, Pastischen och Posén. Under Villes 84-åriga livsgärning blev dessa på samma gång såväl hans fäblessor som förbannelser. Som bildkonstnär var han skäligen framgångsrik under sina 36 yrkesverksamma år i Frankrike och ytterligare 27 år i Finland. Vid världsutställningen i Paris 1889 vann han guldmedaljen för sin högre relief Kristus i patinerad gips – den var då först tänkt som altartavla i Borgå domkyrka. Villes konstnärliga genombrott skedde då han våren 1892 deltog i den nyöppnade och ockultistiskt inspirerade Salon de la Rose+Croix med en uppsättning pjäser formade i hans specialitet miniatyrplastik. Det var just hans elegant dekorativa och sensuella miniatyrskulpturer som blev hans främsta kännetecken och dragplåster. För några år kom de att tilltala de förmögna konstköparna i Paris, Europa och USA och gav honom högst ansevärda inkomster – så länge intresset varade.

Också på världsutställningen i Paris 1900 vann Ville Grand prix. Han deltog med en samling smärre bronsstatyetter: Deuil (sorg), Fierté (stolthet), Christ, Plainte (basrelief i sten och trä), en bronsbyst av ett kvinnohuvud som föreställde Madame Second-Weber och ytterligare ett litet kvinnohuvud Méditation. Också hans svenska fru *Antoinette Vallgren* (f. Råström 1858–1911) deltog med en bokpärm i läder, två porträtt, två bronsbyster och medaljonger med porträtt. Hon belönades med en silvermedalj. Förutom Ville tilldelades emellertid tio

prismedaljer finska myndigheter och institutioner som ställde ut. Därtill utdelades ytterligare 26 guldmedaljer, 45 silvermedaljer och 42 bronsmedaljer till finska konstnärer och institutioner. Utom tävlan belönades ännu jurymedlemmen *Albert Edelfelt* och kommissarien *Robert Runeberg* med Hors concours. Detta medaljregn förmedlade samtidigt en signal från de franska kulturkretsarna med en subtil demonstration mot Ryssland som riktat ett unifieringstryck mot Finland.¹

I en skroderande hågkomst från världsutställningen i Paris 1900 säger sig Ville även ha erhållit en hög orden för civila tjänster av Bulgariens kung som var kommissarie för Sköna Konsterna för Bulgarien. Vid denna tidpunkt fanns emellertid ingen bulgarisk kung utan prins *Ferdinand I* var furste från 1887 och han blev inte kung förrän 1908. Detta skedde först då Kungariket (tsardömet) Bulgarien bildades just 1908. Villes skryt var således inte att ta på orden.²

Från 1913 fram till sin död 1940 var Ville verksam i Finland under 27 års tid. Han hade då i samband med sin äktenskapsskillnad från sin andra och franska fru *Madeleine Vallgren* (f. Imbert-Rohan) förlorat en mycket stor del av sina tillgångar i Frankrike. Inte desto mindre lyckades han försörja sig som professionell skulptör i Alberga, om än nu med snävare ekonomiska intäkter än i metropolen Paris. Med sin återflytt till Finland, som samtidigt hade karaktären av en flykt från sina personliga svårigheter i Frankrike, började ett nytt skede i hans liv. Det förhållande han 1913 inledde med husmodern och förströelseskulptören *Viivi Paarmio* (f. Lindbohm, frånskild Palander) kom att bli av stor betydelse för hans fortsatta yrkeskarriär. Det var

¹ Smeds 1996, 323, 372–373.

² Nordmann 1918, 74.

genom relationen till Viivi som han hamnade i Alberga där han grundade sin ateljé, blev en aktör i de finländska konstkretsarna och utformade till det minsta flera hundra konstverk.

Ville nådde en ställning som en av de offentliga personerna i Finland. Veckotidningen *Suomen Kuvalehti* ordnade sommaren 1925 en förfrågan bland sina läsare om vilken person som var landets kändaste. Resultatet blev att rekordlöparen *Paavo Nurmi* intog tätplatsen följd av presidenten *L.K. Relander*, förutvarande presidenten *J.K. Ståhlberg*, generalen *C.G. Mannerheim* och löparen *Hannes Kolehmainen*. Bland bildkonstnärerna var *Akseli Gallen-Kallela* (till 1907 Gallén) då den mest kände med sin placering som nionde, men Ville kom ändå på 68:nde plats. Han var med denna placering mer känd än skulptören och konkurrenten *Emil Wikström*, "fennomanernas hovkonstnär", som kom på 84:e plats.³

Denna framställning är avsedd som ett konstnärssporträtt i helfigur. På samma gång som det fokuserar på Villes vardag och intima detaljer berörs här en räckta existentiella och brydsamma linjeval Ville gjorde i sitt liv: yrkesbana, utkomstmöjligheter, kvinnorelationer, livsstil, socialt umgänge, alkoholbruk, politisk hållning och konstsyn. Presentationen tar upp många okända förhållanden och utmynnar i en modifierad bild av Villes konstnärsgärning och livsförlopp.

Ville och politiken

I den konsthistoriska litteraturen har många ord inte fällts om Ville som politisk aktör och tänkare. Tvärtom har det kunna hävdas att han under sin Paristid inte var nämnvärt intresserad av Finlands politiska frågor,

³ Kymmenen tunnetuinta suomalaista. Suomen Kuvalehden toimeenpaneman äänestyksen tulos. Artikel i Suomen Kuvalehti 25.1926, 943.

inte tog vare sig offentligt ställning till dem eller politiserade. Denna bild har såtillvida fog för sig att Ville inte eftersträvade någon ledande politisk position eller framträdde som någon professionell politiker. Någon partiman som skulle ha siktat mot politiska poster var han inte. Snarast tog han endast som konstnär och kulturföreträdare då och då ställning till politiska spörsmål i syfte att påverka samhällsfrågorna i den ena eller andra riktningen.⁴

I framställningen uppmärksammas emellertid för första gången Villes långvariga engagemang som först socialdemokratisk sympatisör från 1879 fram till 1918 års krig – och därefter hans skarpa politiska gir åt höger. Det var framför allt hans livsmiljö och de yttre händelserna som formade hans politiska linjeval. I konstnärskretsarna i Paris trivdes han och verkade i de bohemiska salongs- och vänsterkretsarna varvid han anammade en konciliant, socialdemokratisk samhällssyn. Under de första åren i Alberga 1913–17 höll han ännu troget fast vid denna sin sociala utopi om möjligheten att främja folkligt välbefinnande inom ramen för en harmonisk samhällsordning. Brytpunkten för honom blev emellertid 1918 års krig. Han reagerade med starkt avståndstagande från de politiska våldsdåd lokala grupper av rödgardister utförde i bl.a. trakten av Alberga. I kombination med hans personkontakter till uppskrämda och retade borgerliga aktörer fick den politiska urladdningen 1918 honom att i grunden ompröva sin ditintills välvilliga hållning till den socialdemokratiska arbetarrörelsen. Han var då redan i 60-årsåldern – ett livsskede då politiska tvärkast av detta slag inte är så särdeles vanliga. Ville blev nu för en tid en ledande skyddsskårist i Alberga och understödde åtminstone verbalt nedsläendet av och räfstn med de röda upprorsmännen. Genom sina personkontakter till högeraktivister

⁴ Nuorteva 2014, 77, 79, 81.

i Finlands Bildhuggarförbund och Konstnärsklubben kom han ett decennium senare att rentav bli en sympatisör med Lapporörelsen 1929–30.

Trots sin uppslutning kring reaktionen och högerkrafterna blev det ändå något kvar av Villes tidigare välvilliga inställning till arbetarrörelsen och hans ambition att främja arbetarbefolkningens konststrävanden. Dessa kom först till uttryck 1919 och särskilt i hans visserligen orealistiska och misslyckade idéer om grundandet av ett arbetarnas aftonmuseum 1925. Senare under 1930-talets förlopp tonade han ned det aggressiva formspråket i de konstverk som hyllade den vita samhällsordning borgerlighetens kontrarevolution 1918 infört. Han kritiserade sålunda de idéer som ännu 1935 styrde det aktivistiska bildspråket i det planerade Frihetsmonumentet i Vasa. Då det sedan restes 1938 hade det uppsträckta svärdet också ersatts med en mössa.

Vad källorna berättar

Det finns en tämligen omfattande konsthistorisk litteratur om Ville. Knappt någon av de tjugotal studierna och böckerna om honom har dock ens i förbigående fäst någon uppmärksamhet vid Villes socialdemokratiska fäbless.⁵ Undantagsvis har endast konsthistorikern *Liisa Lindgren* vagt om än adekvat i förbigående noterat att Vallgren 1917 "proklamerade sig som vänsterman för att efteråt pendla i motsatt riktning".⁶

⁵ Cedercreutz 1917, 93.101, Segerstråle 1925, Pauli 1926, 163–184, Lydecken 1947, 9–17, Vasström 1951, 112–124, Lydecken 1952, 7–25, Ville Vallgren gillade att spela munharmonika. Artikel av Torsten Modeen i Borgåbladet 30.1.1952, 'Konsten skall vara vacker'. Artikel om Ville Vallgren av C.M. Runeberg i Hufvudstadsbladet 11.12.1955, Ville Vallgren. Ett hundraårsminne. Artikel av signaturen T.S. (= Teodor Schalin) i Åbo Underrättelser 15.12.1955, Wallgren 1967, Sillanpää 1979, Valkonen-Valkonen 1984, 53–61, Sillanpää 1994, Ville ja Viivi 1995, Kivimäki 1997, 22–33, Kruskopf 2000, 31–33, Ville Vallgren 1855–1940 (2003), Supinen 2007, 293–294, Kalha 2008, Lampinen 2008, Laatikainen 2011, Salmi 2011, 114–117, Supinen 2011, 32–35, Ville Vallgren.

https://fi.wikipedia.org/wiki/Ville_Vallgren

⁶ Lindgren 2000, 66.

Varför har Villes politiska engagemang inte uppmärksamats? De viktigaste orsakerna till det nästan obefintliga intresset för Villes idéer om socialdemokratien är tre. För det första förteg Ville själv efter 1918 sin fyrtio år långa tid som anhängare av en socialdemokratisk åskådning. För det andra har denna politiska orientering inte passat in i den bild det borgerliga etablissemangen upprätthållit om Ville. För det tredje har de socialdemokratiska påverkarna för sin del knappast heller i så särdeles stor utsträckning tilltalats av Villes personliga både romantiserade och idylliserande version av den socialdemokratiska åskådningen. Efter att Ville i december 1929 började sympatisera med Lapporörelsen har partihistorikerna inte haft något intresse att erinra om hans tidigare engagemang för socialdemokratien. Det har f.ö. även förblivit oklart hurvida han i någonskede anslöt sig till partiet eller stod utanför.

Inte vare sig någon biograf eller historiker har såvitt känt fäst uppmärksamhet vid Villes dragning till Lapporörelsen. Historikern *Henrik Ekberg* har för sin del betecknat Ville som "liberal". Grunden för denna karaktäristik torde vara Ville framträdde som en av de mest kända offentliga personerna som förespråkade en radikal avreglering av 1919 års förbudslag. En dylik hållning var emellertid tämligen utbredd inom Lapporörelsen utan att denna ändå till sin karaktär skulle ha varit frisinnad och liberal. Snarare var dess avregleringskrav populistiska och retoriska, men i synnerhet pragmatiska. Lapporörelsen motiverade dem närmast med statshushållningens rationella intressen, inte med att den ville tillmötesgå allmänhetens alkoholbegär. Dess kritik av förbudslagstiftningen speglade ändå inget allmänt och förbehållslöst stöd för medborgerliga friheter och en inte oansenlig kyrklig opinion inom Lapporörelsen betonade f.ö. betydelsen av folkknykterhet. En stor

majoritet av prästerna understödde förbehållslöst förbudslagen och höll fast åtminstone vid en återhållsam reglering. Den ledande kyrkoherden i Lapporörelsen *A.R. Kares* kritiserade vid kyrkodagarna i Kuopio 1926 förbudslagen som han tidigare omfattat förbehållslöst. Han betonade dock fortsättningsvis folknykterhetens betydelse. Storkonsumenterna i Lapporörelsens ledning hade för sin del trots det gällande alkoholförbudet fortgående en ordnad och oavbruten spritförsörjning.⁷

Villes böcker och hågkomster. En bidragande orsak till eftervärldens apolitiska bild av Ville är att han själv inte heller tagit upp dem i sina fem konnässörs-, hågkomst- och trevlighetsböcker: "Ville Vallgrens ABC bok" 1916, "Mat och dryck med roliga gubbar" 1917, "Guldranden" 1920, "Ville-Gubbens matkatekes" 1921 och "Minnen från mitt liv hemma och ute" 1931. Ville skrev visserligen med stor entusiasm artikeln "Ett Social-Demokratiskt minne från Paris" om ett stormöte han bevistat fyrtio år tidigare 1877. Den publicerades emellertid hösten 1917 då han ännu uppträdde som socialdemokrat. Samtidigt hade han under arbete fyra böcker med följande rubriker: "Patriotism och socialism", "Natur och skulptur", "Materie och tanke" samt "Brev och svar". Utmärkande för Villes hågkomster är talrika eftertänksfulla berättelser med vilka han framställer händelser och episoder på ett för sig själv möjligast tilltalande och förmånligt sätt.⁸

I ett brev till bildkonstnären *Viktor Westerholm* hösten 1917 belyste Ville sitt skriftställer: "På aftonstunderna skriver jag böcker, har nu en ny bok färdig som heter 'Samhället', det är en samhällets lycka i många

⁷ Larkio 1976, 11, 86–88, Arvet efter förbudslagen. Artikel i Vasabladet 25.6.1999 av Henrik Ekberg.

⁸ Vallgren 1916, Vallgren 1917 I, Vallgren 1917 II, 71–72, Vallgren 1920, Vallgren 1921, Vallgren 1931.

reformationer på sann socialdemokratisk grund. Det är enligt de erfarenheter jag haft från Frankrike och Schweiz boken är skriven. Nog är jag beredd på opposition från många håll, men det måste man ju vara beredd på, om målet skall vinnas. Mina bevis äro så tydliga och klara med så säkra fakta och sunda svar på alla frågor att målet helt säkert vinnes. Dessutom är det alldeles nödvändigt att vårt folk en gång får upplysning om vad den sanna Social Demokratin innebär. Ty tills dato ha de knappt någon aning om den saken. De gamla igen äro vilseledda”.⁹

Hösten 1919 underrättade Ville bildkonstnären *Teodor Schalin* att han hade klart skrivarbetet till en bok med titeln ”Vårt sjuka samhälle”. Innan utgivningen avsåg han emellertid först om några dagar hålla ett längre föredrag i universitetets solennitetssal i samma ämne: ”Det är som Social Demokrati som det behandlar med inledning ’Ett socialistiskt minne’ från Paris 1878. Dessutom håller jag på med ett svårt arbete som bär titeln ’Materie och Tanke’. Den boken intresserar mig mest. Så nu vet du att jag sitter med pennan och icke modellpennan här dag ut och dag in sedan jag fått själv stå krokig en vecka och tagit upp alla våra potäter.”¹⁰

Den familjära och kollegiala korrespondensen. Under sitt långa liv förde Ville en omfattande korrespondens med förutom sina familjemedlemmar även konstnärskollegor, muséer och gallerier, mecenater och släktingar. Till största delen var det fråga om privatbrev Ville vid olika tidpunkter avsänt och som bevarats eftersom mottagarna eller anförvanterna överlätit dem till offentliga arkiv. Det finns sammanlagt bevarade ett par hundra privatbrev av Ville. De flesta av

⁹ Ville Vallgrens brev till Viktor Westerholm 21.9.1917. Viktor Westerholms brevsamling. Vol. X. Åbo Akademis Bibliotek. Handskriftsavdelningen.

¹⁰ Ville Vallgrens brev till Teodor Schalin 30.9.1919, Teodor Schalins brevsamling. Vol. II. Åbo Akademis Bibliotek. Handskriftsavdelningen.

SKULPTÖREN OCH BORGÅBISIN Ville Vallgren (1855-1940) har i flera hågkomstböcker framställt sig som livsnjutningens, kvinnobehagets och salongstrevnadens formgivare och visualiserare. Konsthistorikerna har i det närmaste förbehållslöst följt upp denna bild av en trivsamt om än något excentrisk mysig person. I denna bok tecknas emellertid en tämligen annorlunda bild, på basen av tillgänglig dokumentation.

VALLGRENS KÄNDASTE KONSTVERK är skulpturfontänen Havis-Amanda som restes på Salutorget i Helsingfors 1908. Här görs sannolikt att det informella namnet härrör från en inhysing i Emma Mäkinens skyddshem för prostituerade vid Havsgatan. Den folkliga benämningen på gatan var Havis och Amanda en av flera interner med detta förnamn. Kvinnorörelsen starka reaktion mot statyn hade en förbittrad social grund. – Havis-Amanda tjänade som markör för de svenska stadsfullmäktigeherrar som motsatte sig eller i varje fall ryggade inför moderniseringen och demokratiseringen av samhällsförhållandena. Det fanns 12 000 pigor och tjänarinnor i Helsingfors och en del av det kvinnliga tjänstefolket hade under hela 1800-talet tjänat som herrskapsmännens sexreserv. Restaurangesbesökarna på Operakällaren, Kapellet och Kämp ville bevara denna ordning. Deras stöd för Havis-Amanda var en teatral gest riktad mot tidsskedets kvinnoemancipation. Vallgren som hade en nedlåtande syn på pigorna spelade med.

HÄR BELYSES ÄVEN för första gången Vallgrens politiska engagemang – som suddats ut i offentligheten. Under mer än sin tre decennier långa vistelse i Paris 1876-1913 och även som inflyttare i Alberga 1913-17 uppträdde Vallgren som socialdemokratisk salongssocialist. För Vallgren medförde 1918 års krig en tvär omorientering. Han bröt med arbetarrörelsen och engagerade sig i Alberga skyddsskå och då Lapporörelsen framträdde i december 1929 tillhörde han de första entusiastiska sympatisörerna. I bakgrunden till hans stöd för radikalhögern fanns emellertid genomgående hans fikande efter skulpturuppdrag – för mecenaterna fanns företrädesvis inom affärssektorn och de höga beslutsfattarna. Vallgrens politiska engagemang har förträngts då det först blev det belastande att ha varit socialdemokrat och därefter att ha varit Lappoanhängare. I framställningen belyses hans stagnation som skulptör.

FÖR SIN UTKOMST nödgades Vallgren fortgående söka betaluppdrag. Han kom därför att ofta utforma konstverk med budskap som motsatte sig moderniseringen.

Profesor Lars Westerlund har lett statliga utredningar i Statsrådets kansli och Riksarkivet. Han har publicerat studier om förvaltning, lokal- och regionalhistoria, konst & antik, spritsmuggling och biografiska studier.